

„FÉLJÉTEK AZ ISTENT, ÉS NÉKI ADJATOK DICSŐSÉGET!” (Jel. 14:7.) SOLI DEO GLORIA!

RADOSTYÁNI SION

A RADOSTYÁNI EGYHÁZ LAPJA * XI. ÉVFOLYAM 2. SZÁM * 2003. SZEPTEMBER * SZERKESZTI: VÁRADY ZSOLT

A TARTALOMBÓL: Levél az olvasóhoz – gróf Wass Alberttől * Isten áldása * A
gyermekem kondói iskolás * Esti fényben Radostyán kétszázötven éves harangtornya
* Buzgósággal illik Isten akaratára figyelni * A toronyról *
* 10 év a Radostyáni Református Egyházban * Kenyérszentelés református módra? *
* György Horváth László: Erdély * Hírek, hirdetések *

2003. március 5-én, az egyházlátogatás alkalmán a gyülekezeti teremben. Első sor balról jobbra: Fukk Lóránt hernádkaki lelkipásztor, egyházmegyei főjegyző, egyházlátogató, Várady Zsolt helybeli lelkipásztor, Várady Klárka, Pethő Dénes igrici lelkipásztor, egyházlátogató, Szőnyi Gábor, ekkor megbízott gondnok; hátsó sor: Demeter Csaba presbiter, Bertók József, Gyöngyösi István presbiter, Sarkadi István pótpresbiter, Kelemen József polgármester, Kós Csaba egyházfi, Papp József, Soós Lajos, Kós Jenő presbiterek.

ÁLDÁS, BÉKESSÉG!

Levél az Olvasóhoz

„Mert tudod, valahogy így van ez: az ember jár-keel a világban, mint valami nyugtalan vadállat, és valamit keres. De alighogy megtalálja, már hasznot akar belőle, és ezzel el is rontja a dolgokat. Mert a világ nem arra való, hogy hasznot hozzon valakinek. A világ arra való, hogy szép legyen, békés legyen, jó legyen. Hogy élni lehessen benne, fáradtsággal, de haszon nélkül. Mert az élet értelme a szép. És a haszon a leghaszontalanabb szó, amit az ember valaha is kitalált. Pedig ma már annyira van vele, hogy ha valami szépet meglát, nyomban arra gondol: mi hasznom lehetne ebből? S ezért van az, hogy amit ilyen céllal fölépít, az hamarosan le is dől. Legtöbbször egy másik ember dönti le, aki irigyl a hasznot, és a helyén nem marad más, csak egy folt csalán: az ember örök nyoma.”

(A funtinelü boszorkány címü regényből)

Wass Albert

ISTEN ÁLDÁSA

Olvasandó: V. Mózes 28:1-14.

Isten népének tudatában kell lennie mindig, hogy mennyire fontos Isten áldása. Tudnia kell, hogy ettől az áldástól függ minden. Létezése, élete, boldogulása, gazdagsága és gazdagodása, jóléte. Ezért Mózes szívére köti a népnek az áldás útját. Az áldás, az élet útja lefestése után a halál, az átok útjának képe következik, hogy ezáltal is méginkább kiemelkedjen az első. Mert a halállal szemben ott az élet lehetősége, az átokkal szemben pedig az áldásé. Az Egyiptomból megszabadult nép járhat az egyiket, s járhat a másikon. Rajta áll, melyiket választja. Ha az áldást választja, Isten megerősíti, fejjé teszi, erős lesz annyira, hogy a többi, környező, vele együtt élő nép tőle kér kölcsönt, nélküle nem is boldogulhat már. Áldottá teszi keze munkáját, megéretteti vele élete minden napján, hogy nem hiábavaló módon fárad, mert földje bőven terem, a nép sokasodik, és mégsem szűkölködik, terjeszkedik és bővülködik. Mindez ellentéte az átoknak és annak következményének: a fogyásnak, a gyengülésnek, a hiábavaló fáradozásnak, a mások általi meggyaláztatásnak, földjeiktől, országuktól való megfosztatásnak. Íme az első az áldás útja, a második pedig az átok útja.

Vajon melyik a mi osztályrészünk? Az áldás vagy az átok? Ha egyénileg érezzük is Isten áldását, érezzük, hogy velünk van, megsegít, megtart, erőt ad, de nem sír-e a szívünk, amikor az a nép, amelynek fiai és leányai vagyunk, nemhogy napról-napra erősebb lenne, de gyengül, fogy, erőtlenedik, szavának súlya s ékes nyelve egyre hitványabb, enyészik, mások tapodják és tiporják testét, földjét, gyalázkodnak felette, élvezik kincseit, fáját, aranyát, folyóit, rónait és hegyeit.

Látnunk kell, hogy népünk szíve valóban távol van az Úr útjain való járástól. Elfeledkezett ígéreteiről, nagyhatalmak kegyeit keresve hánykodik jobbra s balra, életét nem az Úr parancsolataihoz méri és alakítja. Beteg a mi népünk, mert távol van Istentől; és beteg a mi népünk, ha távol marad Istentől. Fájdalmi meg nem enyhülnek, nem lesz boldog, szűkölködik, nyomorog, s ha talán ma még jórészt nem is éhezik Istentől nyert saját földjén, de ez is eljöhét reá. Egyre szűkebb a mozgástere, korlátozottabb élete. Ne felejtjük el, ha egyénileg érezzük is az áldást, a nagy közösség Istentől eltávolodott életvitele, életútja ránk is próbákat, csapásokat mérhet és mér. Mert nem függetleníthetjük magunkat. Itt születtünk, itt élünk, s legtöbbször itt is fog meghalni, e Haza fiaiként, leányaiként.

Ti, akik éltek Isten ígéjével, felelőssé tett az Úr, a nagy közösségért, a népért, mely újból nemzetté magasztosulhat, ha az áldást, az Úristen útját választja. Felelősek vagytok a népért, magyar nemzetünkért, annak kicsiny vagy nagyobb, általatok ismert részéért, mellyel naponta találkoztok, kikkel együtt éltek, hiszen magatok is részei, alkotói vagytok.

Felelősek vagytok azokért, akik veletek együtt ma nem élnek az ige lelket tápláló, hitet erősítő hatalmával. Érettük szüntelen imádkoznotok kell, hogy térjenek az élet útjára, válasszák az áldás útját. Érettük mindent meg kell tennetek, hogy ti magatok is élhessetek áldottaiként az örökkévaló Istennek. Mert felelősek vagytok értük,

Bár megértené minden lélek, hogy az áldás Istentől van. Ma is velünk akar lenni, hogy semmi ne ártson nekünk. Velünk akar lenni Fiaért Lelke által, hogy örökké áldottai lehessünk, mint egyének és mint magyar népe, szent nemzete el nem múló dicsőségére.

Ámen.

A gyermekem kondói iskolás

(Ez a cikk – melyet a kondói iskola igazgatójának kérésére írtam – ez év februárban a kondói Harica Hangja közlési újságban jelent meg. A cikk megírásának indítéka az volt, hogy több alsós gyermeket vittek el a faluból városi iskolába.)

A címben leírt állítás nem tűnik szokatlannak. 28 gyermek jár a kondói iskolába, így az, hogy gyermekünk ott tanul, talán nem is különös és nem is érdekes. Érdekesebb azonban a cím, ha hozzátesszük azt, hogy gyermekünk kondói iskolás ugyan, de nem Kondón lakik. Radostyánból jár át nap mint nap, és átjárva még inkább érzi ő maga is, hogy a tudományért meg kell harcolni. Mi, szülei még a korábban való kelést és a gyakran nem könnyű felköltést is vállaljuk azért, hogy gyermekünk minden nap átérjen a kellő időre.

Még érdekesebb a címbeli állítás, ha azt is tudjuk, hogy a radostyáni közvélemény joggal várhatná és talán várja is el, hogy éppen a mi gyermekünk ne máshová, hanem a község saját kisiskolájába járjon.

Miért vállaljuk akár községünk esetleges ez irányú neheztelését is, csak hogy gyermekünket a kondói Haricavölgyi Általános Iskolába járassuk?

Az alábbi érvek nem a radostyáni iskola ellen, hanem a kondói iskola mellett sorakoznak fel.

Először is: gyermekünk Kondón volt óvodás. (Hogy miért nem Parasznyán, ami ugye a radostyániak óvodája is, más kérdés. Leginkább azért, mert a feleségem munkahelyi útjába sokkal jobban beleesett Kondó.) S mivel Kondón volt óvodás, így osztálytársai nem idegenek és ismeretlenek, ami a gyermek szocializációjának alapvető ösztönzője.

Másodszor. Ma is útba esik munkába menet és jövet.

Harmadszor. Habár Kondón is összevont osztályok vannak, mégis többtanerős az iskola. Humán és reál szakos specializáció van a tanítók között. Egyébként az összevonásnak is lehetnek előnyei. Bizonyos fokú előretekintést adhat az alsóbb osztályokból felfelé, és viszont, revideálást, azaz visszatekintést, ismétlést egy régebben tanult anyagra a felsőbb osztályokból az alsóbbak irányába.

Negyedszer: az ebédeltetés kulturált körülmények között zajlik, tiszta abrosszal terített asztaloknál, külön a fiúk, külön a lányok, tálakból szednek asztalonként, van vizeskancsó és tiszta poharak.

Ötödösor. Az étkeztetést pedagógus vezetésével történő napközi otthonos foglalkozás követi. Időjárástól függően, de amennyiben lehetséges, mindig vannak kint is, a szabadban. Kulturált játékokat tanulnak és játszanak. Nem vadulnak és durvulnak el, és nem ütik, verik egymást. A házi feladatot helyben csinálják meg. A tanító ellenőrzi, szükség szerint gyakoroltatja a gyengébben menő példákat, diktál, másoltat. De minden nap van benti játszás, bábszínház, vagy videófilm nézés, vagy kezűgyesség és készség fejlesztő gyakorlatok, pl. gipszformázás, gyurmázás, festés...

Hatodszor. Készségtárgyakra és különórákra is jelentkezhetnek a gyermekek. Szolfézs, zene, furulya, zongora, néptánc, nyelvoktatás gazdagítja az iskola programját.

Hetedszer, de nem utoljára, van tornaterem az iskolában.

Meggyőződésem, hogy a városi iskolákban sem magasabb az oktatási színvonal, több gyermek van csak egy-egy osztályban is, mint itt az egész iskolában. A nevelési hatékonyság pedig éppen a kis létszámú iskolákban lehet sokkal jobb, mint a több száz diákkal működő intézményekben. A kondói iskolában is adottak a legjobb lehetőségek. Persze, tudnunk kell, gyermekeinknek vannak adottságaik, hajlamaik, és szorgalmuk vagy kitartásuk, melyek mind-mind meghatározzák a tanulmányi előmenetelüket.

Gyermekeinkben nagy kincs bízott reánk és érettük legelsőbbben is bennünket tett felelőssé az Isten. Az is természetesnek tűnik, hogy gyermekeinknek a legjobbat kívánjuk és akarjuk.

A mai nagy egyéni „szabadság” korában sok mindenhez joga van a szülőnek. Saját elképzelései szerinti vagy olykor önkényes iskolaválasztáshoz éppen úgy, mint önkényes vallásváltoztatáshoz. Nos, ma (sok) mindent szabad, de ne feledjük, nem minden használ, nekünk sem és gyermekeinknek sem. Az iskolától sem várható el az, hogy megtegye helyettünk, amit nekünk vagy gyermekeinknek kell megtenni.

Pontokba szedett érveimmel azt szerettem volna hangsúlyozni, hogy mi is az, ami fontos gyermekem jövőjét tartva elsődlegesen szem előtt – szerintem – egy iskolában.

Summázata pedig írásomnak: eddig meg vagyok elégedve a kondói Haricavölgyi Általános Iskolában folyó oktatói-nevelői programmal és annak megvalósulásával.

2003. január 15.

Várady Zsolt radostyáni ref. lelkész

Esti fényben Radostyán kétszázötven éves harangtornya

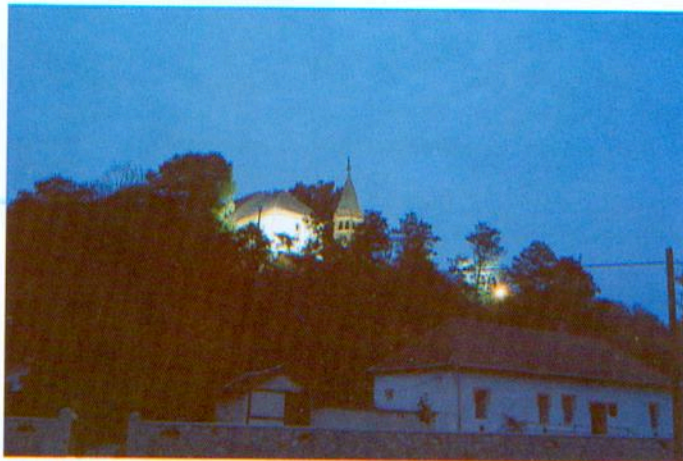
Ez év elején Várady Zsolt lelképásztor levélben kereste meg társaságunk elnökét, melyben vázolta elképzeléseit a radostyáni templom és a mellette lévő műemlék harangláb díszkivilágításáról, társaságunk támogatását kérve.

A település és lakói iránt érzett tetterekészség meghallgatásra talált és az elnöki jóváhagyás alapján – ha nem is zökkenőmentesen –, de elindult a gépezet. Egyeztetések, önkormányzati hozzájárulás a világítás üzemeltetési költségeihez, tervezés és kivitelezés után augusztus közepére már esti fényben is gyönyörködhetnek a templomtorony szépségében az arra járók. Mi pedig kétszeresen is elégedettek lehetünk: a szép látvány mellett társaságunk ismét letette névjegyét a térség ismertebb tétele érdekében.

Mészáros Sándor

A csaknem 700 lakosú Radostyán község Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, az Északi-középhegységhez tartozó Bükk lába tájcsoporthoz, Tardonai dombság kistérségében, Miskolctól északnyugatra fekszik. A települést 1219-ben említi először a történelem. Árpád-kori temploma 1784-ben nyerte el mai késő ba-

rokk formáját. Mellette áll az 1762-ben ácsolt, hat-szögű, 16 méter magas, műemlék fa harangtorony, mely az egész Kárpát-medencének egyetlen ilyen építménye. Külön érdekessége, hogy építéséhez egyetlen vasszöveget sem használtak, a gerendákat facsapokkal fogták össze.

Kálvin első genfi tartózkodása kerek két évig tartott. Ez idő alatt nyilvánvalóvá vált, hogy a város lakosai a reformáció pártjára álltak ugyan, de szép számban voltak közöttük olyanok is, akik nem voltak készek életüket is alávetni a Szentírásnak. Mivel a város felkészte, Coraud, Farel és Kálvin ragaszkodtak az egyházfegyelem gyakorlásának jogához és ebben a kérdésben nem voltak hajlandók engedelmessé válni a városi tanács parancsának, száműzték őket a városból.

1538. április 25-e volt, amikor a három kiűzött lelképásztor elhagyta Genfét. Lovaik lába alatt tompán kongott a csapóhíd, mintegy aláfestve a lelkészek lelkiállapotát. Bizony, aligha van olyan lelképásztor, akinek ne fájna a szíve, ha meg kell válnia gyülekezetétől, különösen akkor, ha emberi rosszindulat űzte el. A börtönben megvakult Coraud-t barátai gondoskodásra bízták, ők ketten pedig Zürichnek vették útjukat. Ott ülésezett a svájci protestáns egyházak zsinata, amely – miután Kálvinnek beszámoltak a genfi eseményekről – melléjük állt, sőt Bern közbenjárását is kérte. Kálvinnek jó reménységgel vissza is indultak Genfbe, de a város határától vissza kellett fordulniok, mert a tanács megakadályozta őket abban, hogy genfi földre lépjenek. (A piactéren egy üstben már forrt számkra az olaj.)

„Kényszer” hatása alatt

Ezért Bázelnak fordították lovaik fejét, ahova 1538 májusának végén érkeztek meg bőrig ázva, halálosan kimerülten. *„Maga az utazás nem volt mentes a veszélyektől: egy alkalommal egyikünknek majdnem magával ragadta a megáradt folyó. Mégis azt mondanám, hogy a folyó kegyesebb volt irányunkban, mint az emberek”* – írja Kálvin barátjának, Viret-nek. Bázelnban a két hű barát elvált egymástól: Farel engedett a neuchâtel gyülekezet sürgős meghívásának, és elutazott. Kálvin újra a tudományoknak szentelte magát: *„miután szabad voltam, a hivatal nem kötött, azon gondolkodtam, hogy nyugalomban élek majd, és nem is kötöm le magamat ismét”*.

Kálvin mégsem örülhetett sokáig a régi és új barátainak és a csendes elvo-

BUZGÓSÁGGAL ILLIK ISTEN AKARATÁRA FIGYELNÜNK

Kálvin strasbourgi évei (1538–1541)

nultságnak, mert Bucer Márton strasbourgi reformátor mindent elkövetett, hogy megnyerje őt az ottani francia nyelvű gyülekezet lelképásztorává. Kálvin júliusban el is látogatott oda, de genfi tapasztalatai után egy ideig eltar- tott, míg végül is elfogadta a meghívást. Bucer meg volt győződve, hogy Isten ezúttal Strasbourgot jelölte ki Kálvin szolgálati helyéül, ezért merte őt így fenyegetni: Ha nem jössz el önként, Isten majd talál módot arra, ho-

reformációs irányzatok képviselői, bár időnként vitáztak egymással, mégis békességben éltek egymással. A város polgármestere, Sturm Jakob a reformáció pártján állt, és sokat tett az egyházzért és az iskoláért. Ellentétben Genffel, itt Kálvint megbecsüléssel fogadták, és a polgárjogot is megkapta, miután felvették a szabók céhébe. Az itteni lelképásztorok hűségesen ellátták szolgálatukat, hirdették az Igét, oktatták a fiatalokat, látogatták a család-

Kálvinék kiűzetése Genfből

gyan kényszerítse engedelmességre lázadó szolgáját, mint ahogyan azt Jónással is megtette! Kálvin Isten akaratával nem akart dacolni, és minden különösebb feltűnés nélkül 1538. szeptember 8-án megtartott prédikációjával megkezdte strasbourgi gyülekezeti szolgálatát.

Eredményesen munkálkodik lelki téren is

Strasbourg szabad birodalmi város, a békesség szigete volt a vallási villongásoktól feldúlt Európában. Méltóságteljesen emelkedett a város fölé a gyönyörű, vörös kőből épült gótikus katedrális. Déli oldalán egy olyan óra volt, mely nem csak az időt mutatta, hanem a Nap, a Hold és a bolygók járását is, amelyhez fogható kevés akad Európában. A városban levő protestáns gyülekezetek és a különböző

kat, sőt még az egyházfegyelmet is bevezették, bár egyes dolgokban a városi tanács kezében volt a döntés.

A francia gyülekezet, amely a kis Szent Miklós-templomban tartotta istentiszteletét, a véres üldözések elől Strasbourgba menekült franciákból állott. A lélekszám, a gyermekeket is beleszámítva, sohasem emelkedett négyszáz fölé, és évről évre nagyon ingadozott. Kálvin nagy lelkiismeretességgel látott feladatahoz, a gyülekezet megszervezéséhez és gondozásához. Henteente négy napon istentiszteleteket tartott és prédikált. Az úrvacsorához járulókól szigorú önvizsgálatot és bűnbánatot kívánt meg: a méltatlanokat az úrvacsorától eltiltotta. Látogatta a betegeteket, gondoskodott a szegényekről, fáradhatatlanul munkálkodott a hitélet felmélyítésén. A gyülekezeti éneklés elterjedésére 1539-ben zsoltároskönyvet adott ki.

Bucer ökumenikus nyitottsága következtében Strasbourgan megtalálhatók voltak a reformáció különböző áramlatai, köztük az anabaptisták (új-keresztelők) is. Kálvin közöttük is munkálkodott, éspedig nem is eredménytelenül. A hitre tartozó lényeges dolgokban nem engedett, de a keresztény egység érdekében magát a helyi egyházi szokásoknak alávetette, „mert az igaz tanításban vannak olyan tantételek is, melyek vita tárgyát képezik az egyházak között, a hitbeli egységet azonban nem rontják meg”.

Megtalálja élete párját

1539 januárjától a főiskola tanáraként hetente háromszor az Újszövetséget magyarázta, emellett nyilvános felolvasásokat is tartott, olyan hatással, hogy még Franciaországból is eljöttek előadásaira. Hallgatói és tanártársai becsülték is munkáját – csak éppen a fizetéséről feledkeztek meg. Kálvin kezdetben Bucer Mártonék messze földön híres vendégszeretét élvezte, több más hontalannal együtt. Majd mások fogadták házukba, de amikor saját lakáshoz jutott, bizony neki magának kellett gondoskodnia a minden-

kedélyeket, ami neki sem ment könnyen, főként ha az őt kizáró fejfájás vagy láz miatt maga se volt valami nyájas hangulatban.

Kálvin, hogy némi jövedelemhez jusson, négy diákot fogadott magához, de azok bizony nem sokat hoztak a konyhára, mert szegények voltak, mint a templom egere. Itt-ott barátai segítettek ki egy kis kölcsönrel, meg könyveit eladogatásából élt. Hogy ez utóbbi milyen áldozat egy tudósnak, azt csak az tudja felmérni, aki maga is szereti a könyveket. Kálvin azonban nem búslakodott túlságosan: „Szilárdan remélem, hogy az Úr majd e könyvek helyett ad másokat, ha eljön az ideje.” Nyolchónapi működés után, 1539 májusától kapott végre fizetést: heti egy aranyat. Ami bizony még az alacsony lelkesítő fizetésnél is kevesebb volt.

Szükség anyagi helyzete is oka lehetett annak, hogy egyre halogatta a nősülést, pedig barátai ugyan csak unszolták. 1540-ben végre rátalált az igazra *Idelette de Bure*, egy kétgyermekes fiatal özvegyasszony személyében, aki férjével együtt Németalföldről menekült Strasbourgba. (Férjét, **Jean Stordeurt**, aki az újkeresztelők szeptájának volt a tagja, Kálvin vezette

Tudományos szempontból is termékeny időszak

Kálvin minden elfoglaltsága ellenére sem hagyott fel a tudományos munkával, és vagy félucrat műve jelent meg két év alatt. 1539-ben jelent meg az *Institutio* átdolgozott és tizenhét fejezetre bővített második kiadása. E munkának Kálvin általi franciára fordított kiadása 1541-ben jelent meg, és messzeszemelő hatást gyakorolt a francia irodalmi nyelv kialakulására. Itt adta ki A rómaiakhoz írt leveléhez írott kommentárját, melyet barátjának és egyik volt házigazdájának, **Grynaeusnak** ajánlott. Ez Kálvin első bibliamagyarázata, amelyből kitűnik erőssége: a széles körű tudás és a világos, érthető magyarázat. Itt írta meg hat nap alatt a reformációs vitairadalom egyik gyöngyszemét, **Sadolet** bíboroshoz intézett *Választ* is, annak a genfielhez intézett levelére, melyben őket a római egyházba való visszatérésre csábította.

Rendszeresen részt vett a korban szokásos teológiai vitaközösségekben is – Strasbourgan és másutt: Frankfurt (1539), Hagenau (1539), Worms (1540), Regensburg (1541) –, ahol a protestáns teológusok ismételt kísérletet tettek az egyházszakadás megakadályozására. A viták alkalmával Kálvin sziklaszilárdan állt a hit alapvető kérdéseiben, de a nem elvi jelentőségű kérdésekben kész volt az engedelmességre. De minden jó szándék hajtórést szenvedett a római egyház merev álláspontján. Ezeket a konferenciákat kora sok neves emberével és teológusával ismerkedett meg, például **Melanchthonnal**, akivel egy életre szóló barátságot kötött.

A Strasbourgan eltöltött három év ideális állapotnak mondható mindazok után, amit Kálvin Genfben átélt. Látóköre európai távlatokat nyert, megismerkedett az ökumené problémáival, ismeretséget, sőt barátságot kötött kora kiváló embereivel, és felbecsülhetetlen értékű gyakorlati tapasztalatokat szerzett. Minden túlzás nélkül elmondhatjuk, hogy hatalmas és áldásos munkát végzett ezen idő alatt **Urának** strasbourgi szőlőskertjében.

Bihary Mihály

Strasbourg látképe egy korabeli metszeten

napirol. Egy jutányos díjú albérlési lakást talált, de nem sok öröme telt benne, mert házsártos gazdasszonya sok bosszúságot szerzett neki is meg a többi albérlőnek is. Kálvin testvére, **Antal** egyszer annyira méregbe gurult, hogy otthagytott csoport-papot, és megfogadta, hogy a háznak még feléje se fog nézni addig, amíg Kálvin el nem bocsátja gazdasszonyát. Ilyenkor persze Kálvinnak kellett lecsillapítania a

el az igaz evangéliumi hitre.) Feleségében „gyöngynél drágább ajándékot” kapott Istentől, olyan hűséges élettársat, aki élete végéig közös életük sok bajában, gyászában és kevés örömeiben hűségesen állt mellette, akinek soha egy zokszó sem hagyta el a száját... Bár maga, Kálvinhoz hasonlóan, gyenge egészségu volt, a népes háztartás gondjai mellett részt vett férje pásztori munkájában is.

A TORONYRÓL

1762-ben épült műemlék harangtoronyunk valóságos építészeti egyedülállóság (unicum). Különlegessége hatszög alaprajzából fakad. Csonka Hazánkban nincs párja, valaki említette, mintha Kis-Küküllő vármegyében, egy Magyarsáros nevű falucskában az unitáriusoknak lenne hasonló. Ennek még utána kellene járni.

10 esztendeje állok a radostyáni egyházközség prédikátori szolgálatában. Lelkészi képesítem megszerzésével a felügyelő lelkipásztor joga megszűnt. Azóta egyházigazgatási dolgainkban a presbitérium élén és vele együtt próbálom érvényesíteni kifelé s befelé a törvények betartásával a jó és illendő rendet. Ez nem megy mindig könnyen, elhihetitek. Próbáltam és próbálom – mint ennek a közösségnek – törvényes képviselője megszerezni azokat a támogatásokat, előnyöket, amelyek tudomásomra kerülnek. Így a torony felújítása ügyében is vaskos paksamétára duzzadt már a sok-sok levelezés, a Műemlékvédelmi Hivatallal, Minisztériumokkal, egyházi felsőbbsséggel. Ezeket az irattárunk őrzi.

A torony felújításához évek óta készen vannak a dokumentumok, felmérési-, helyreállítási tervek, rendelkezésre állanak a szükséges hatósági engedélyek. Csak pénz nincs. Két költségvetés készült 1999-ban, ezek közel azonos összeggel számolnak: 10,5-11 millió forint.

Sokan tudják, hogy alapítványa van az egyházközségnek, „Radostyán 1762-es évi harangtoronyáért” elnevezéssel. Erre évről évre sokan adtak és adják adójuk 1 %-át. Köszönet érte. Évente össze is gyűlik vagy 70 ezer forint. Még 147 év, és meglesz a felújításra a pénz. Az alapítvány az egyházközség pénztárától teljesen külön kezeli pénzét. Az alapítványi ügyeket, ideértve a pénzügyeket, egy háromtagú kuratórium intézi. A kuratórium tagjai: Várady József elnök, Gyöngyösi István és Koós Ferenc. Az adó 1 %-ból befolyt összegeiből, illetve az alapítvány egyéb pénzeiből lett kifizetve a felmérési és helyreállítási tervek díja, az ezekhez kapcsolódó szakértői vélemények költségeivel, ebből vásároltuk meg a műemlék zsindelet, továbbá ebből végeztettük el a templom torony felőli csatornázását, mely biztosítja a vízvezetést a toronytól. Ha valakit nagyon érdekel az alapítvány pénzügyi helyzete, vagy kételyei lennének pénze holléte felől, megnézheti az apéh által megkívánt könyvelési dokumentumokat.

Az 1 %-okon kívül néhány nemes lelkű adakozó áldozott a felújítás céljaira. Voltak közöttük cégek, vállalatok, magánszemélyek. Az előbbieket inkább az alapítványra, ez utóbbiak pedig az egyházközségi pénztárba fizettek céladományt. Ittlétem óta ezek a következők:

Az egyházközség pénztárába: Virágh Márton 500.-, Mihics László és Bartus József 2.000.-, Szobonya Teréz és Zsuzsánna 5.000.-, Varga Gáspárné 1.000.-, Lukács Lajos 2.000.-, ö. Száva Pálné 500.-, V. Szabó Lajos 1.000.-, Kuttor László 3.000.-, özv. Tóth Sándorné 1.000.-, id. Demeter József 1.000.-, özv. N. Szabó Jánosné 1.000.-, dr. Miklós Erika 1.000.-, Miklós Ferenc 1.000.-, özv. Bata Imréné 2.000.-, özv. dr. Karácsonyi Jánosné 1.000.-, Koós Lajosné 2.200.-, N. Szabó György 2.000.-, Tóth Sándor 1.000.-, özv. Szücs Lászlóné 1.000.-, özv. Szabó Józsefné 2.000.-, Fábrián Ödönne Jókúthy Klára 5.000.-, Deák Ferencné 2.000.-, G. Koós Bálint 4.000.-, dr. Koós József 1.000.-, Sopronyi Sándor 2.000.-, özv. Nagy Antalné 1.500.-, Demeter József 5.000.-, Molnár Béla 2.000.-, Koós Ferenc 5.000.-, Gyórfi Gyula 2.000.-, özv. Juhász Józsefné 2.000.-, özv. Berecz Józsefné 1.000.-, özv. Dzsupsin Györgyné 1.000.-, Deák Zsuzsánna 1.000.-, dr. Koós József 10.000.-, Fekete Ernő 1.000.-, Bárányne Pucsok Márta 10.000.-, Bartus József 5.000.-, Czelláth Mihály 3.000.-, özv. Bányász Józsefné 1.000.-, özv. Svingor Jenőné 5.000.-, összesen: **100.700.- forint**. Egy hangverseny bevétele ehhez 1995. augusztus 30-án **20.894.- forint**. Az alapítványra érkezett pénzüsszegek: 5.000.-, dr. Fodor János 4.000.-, dr. Kupa László 5.000.-, Gazdász Nyomda 5.000.-, dr. Polatsek edit 5.000.-, Stúdió Kft. 20.000.-, Szajószentpéteri Üveggyár Rt. 50.000.-, dr. Bakonyi Judit 4.000.-, Mol Rt. Dunai Finomító 50.000.-, Korax Kft. 5.000.-, Diafilmgyártó Kft. 1.000.-, Émász Rt. 50.000.-, 10.000.-, Litográfia Kft. 15.000.-, Valent László 2.000.-, dr. Szalay Gábor 5.000.-, szja. 1% 73.212.-, dr. Patay és neje 5.000.-, Borsodi Energetikai Kft

Lyukóbánya 50.000.-, szja. 1% 33.486.- Soós Lajos 5.000.-, dr. Kupa László 5.000.-, szja. 1% 83.691.-, szja. 1% 67.869.-, összesen: **559.258.- forint**. A három tétel együtt: **680.852.- forint**.

Ebből azonban még nem lett felújítás. Különböző pártállású kormányaink idején kértünk céltámogatást a minisztériumoktól. Eddig nem kaptunk.

Elárulok nektek egy nagy titkot. 1762-ben ezt a tornyot ugyanúgy saját erőből építette fel a falu, mint bizonyára évszázadokkal korábban a templomot is. Ide a radostyáni „Sionra”, hogy hirdesse az élő Isten örök dicsőségét. Ma nem kell ezeket felépíteni. Megvannak (még). Csak fel kell újítani őket. Ma 650 lakosa van a falunak. Ebből 70 % reformátusnak vallja magát. Szép példája lenne a közös tehervállalásnak, ha a nem református testvérek is kivennék részüket azok örökségének a megmentéséből, felújításából, akik helyet adtak itt egykor nekik, akik befogadták őket, vagy anyáikat, apáikat menyekként, vejekként, kenyeret adtak nekik, mint pásztoroknak, vagy mint szénbányászok részesültek itt e föld javaiból, vagy egyszerűen ideköltöztek. Ha ezt megteszik, akkor már az övék is ez az örökség. Ha mindenki áldozni tudna, csecsemőtől aggastyánig, a közös teherviselés alapján csak 20.000 forintot e célra, akár 2 év alatt 2X10 ezret, hát akkor nem kellene várni azt, hogy mások mentsek meg a miénket az enyészettől. Akkor nem lennénk tétlen szemlélői annak, hogy az örökség pusztul, a földeket buja gyom veri fel, mely már besettenkedik községünk házai közé, utcáinkra, árokpartjainkra is. Akkor, akkor... akkor lenne igazi közösség a község, akkor nemcsak otthont adna földelleg a fejünk felé ez a falu, hanem lenne haza a Hazában, védelem, biztonság és menedék ebben a világban.

Nos, én örülnék talán leginkább annak, ha páratlan műemlékünk megújult állapotában hirdetné az itt élő nemzetté magasztosult nép törődését, aggódó és feltő szeretetét az atyák öröksége iránt, melyet szent kötelesség továbbörökíteni a fiak nemzedékének. V. Zs.

10 év a Radostyáni Református Egyházban

1993. szeptember 15-i hatállyal püspöki kinevezéssel kerültem segédlelkészé a radostyáni szent ekklesiába. Ekkor a parókián a prédikátorságban elődöm, Filep Zoltán lelkipásztor élt 1992. pünkösöd óta betegen, idős édesanyjával, nagytiszteletű özv. dr. Filep Gusztávnéval, Boriska nénivel.

Jártam én már sokszor azelőtt is ezen a parókián, mint a szomszéd község lelkészének gyermeke. Minden ünnepben megfordultunk egymásnál, hiszen a közös legátust (akkor még 4 falu) vinni s hozni kellett. Ilyenkor kicsit leültek a szomszéd falubeli kollégák, beszélgettek, s kínálták egymást az ünnepi, terített asztalnál. Egymás rokonságát is ilyenkor volt alkalmunk megismerni, akik ünnepben itt is, ott is gyakrabban látottak voltak.

Egyszer engem kellett vinni, hozni legátusként. 1989 karácsony volt. IV. éves theológus hallgató voltam Debrecenben. Hivatalosan tehát ekkor jártam először Radostyánban. Mégcsak nem is sejthettem, hogy életem milyen jelentős helye lesz ez a kicsiny borsodi, egykor a bányával együtt viruló, majd vele együtt hanyatló falu. Szenteste népes gyülekezetnek prédikáltam a templomban – természetesen nagy izgalommal, hiszen túl nagy gyakorlatom még nem volt e téren. Az akkor készített gyülekezeti képet kedves emlékként sokáig őriztem Bibliámba ragasztva (míg át nem kellett kötetni).

S eljött 1993. ősz. Ekkortól már más minőségben kezdtem idejárni. Édesapám felügyelete alatt végeztem a szolgálatokat. Mindent. Temetést, keresztelest, esketést, úrvacsoraosztást, hittanórákat, vallásos esteket, valóban mindent, kivéve az egyházigazgatás ügyeit, a presbiteri ülések levezetését. Ezeket a felügyelő lelkész volt hivatva intézni, végezni.

A parókia – mint említettem – lakott volt. Ez, személyesen nem jelentett nehézséget, mert előbb diósgyőri lakásomból, majd 1994. januártól szentpéteri, nagytemplomi szolgálati

lakásunkból láttam el a radostyáni teendőket. Téli időszakban a parókián, az egyik kis szobában (a mai ebédlő) tartottuk alkalmainkat. Boriska néni és Danyiné, Kati mindig befűtöttek, Boriska néni megnyomta a harang gombját, hogy minden rendben történjen. Sajnos akkor igen kevesen jártak – ahogy visszaemlékszem. Legalábbis felnőttek. Azután a fiatalok elkezdtek jönni. Azért befűtünk. Tavasztól őszig a hegyen épült templomot használtuk. Következő télen az iskolát (amit nagy utánjárással sikerült telekkönyvileg az Egyházközség nevére visszairatni). Volt olyan gyermekbibliaóra, amelyen 35 fiatal vett részt. Ifjúsági énekeket tanultunk, diavetítéseket tartottam, karácsonyi betlehemes színjátékokkal készültünk Megváltónk születését ünnepelni. Óvodába (Parasznyára) délelőtt jártunk (akkor még ott is megengedett volt), ahol szinte mindenki hittanos volt. A körzeti iskolában hétfőn és kedden az 5. és 6. óra volt a hittan. Volt olyan csoport, hogy alig fértünk be egy-egy terembe. Radostyán-Kondó együtt 35-40 fő volt. A radostyáni iskola tulajdonjoga mellé az intézményt is az egyház kezelésébe kívánták adni a szülők, akik kérelmet írtak alá (ma is megvan ez a dokumentum)...

Nos, a kommunista rendszer diktatúrája összeomlott. Nagy fellelegzés, hatalmas sóhajban hulltak le a zsarnokság bilincsei. Eljött a vágyva várt szabadság. Szabadon választott magyar kormány. A megszálló szovjet csapatok elhagyták az országot, a kommunista eszméknek őrző-védő bástyái ledőltek. Fizikailag nincsenek itt, de itt van nyomukban a 40 év pusztító szelleme, erősebben, mint valaha. Szabadon választott kormányaink egymás után vesztegették el a történelmi magyar pillanatokat, elszalasztva, jóvátehetetlenül elrontva alkalmakat, lehetőségeket. S most, amikor leginkább kellene saját lábunkra állnunk, idegeink bénák, társadalmunk, ifjúságunk erkölcstelen züllésbe hull. Sok a csalódás népünk szívében. Sok a csalódás a radostyáni emberek szívében is. Munkanélküliség, fizikai és szellemi vegetálás. Ha voltak reményteli tervek, nemzetépítő és erősítő elképzelések, mára szappanbuborékként tűntek tova nyomtalanul.

Nos, a világ nem úgy alakult, ahogy sokan reméltük. Nem úgy alakult benne az egyház helyzete és élete sem. De mindezekkel együtt és mindezek ellenére valljuk, hogy Isten Lelke mindig is munkálkodott és ma is munkálkodik titokzatos módon az emberi életekben, az egész világban.

Munkálkodott általunk is, ezen a helyen is, s ezért nem volt hiábavaló a mi fáradásunk az Úrban, az Úr ügyéért.

F. Zs.

Kenyérszentelés református módra?! avagy református gondolatok augusztus 20-a alkalmából – biblikusán

„Ti azért így imádkozzatok – tanítja Jézus Krisztus: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved;” Máté evangéliuma 6. rész 9. vers

Jézus Krisztus tanítása áll előttünk az igében. Jézus tanítványai, Krisztus követői, a keresztyének akkor teszik jól, ha Mesterükre, Tanítójukra figyelnek. Mit mond, mit tanít, milyen útmutatást ad. Most imádkozni tanítja az övéit. Hogy ne essenek az imádkozás hibáiba, a bőbeszédűségbe, vagy hiábavaló emberi dolgok egyoldalú kérésébe. Hogy a „legyen meg a te akaratod” gyermeki Istenre bizásával mondják el hálájukat, tárják elő kéréseiket, dicsőítsék a mindenség Urát.

Az imádság megszólítással kezdődik. Isten Atya, aki a mennyekből látja teremtett világát, a csillagok milliárdjait, melyek fényévek ezreire száguldanak a mindenségben biztosnak tartott földi lakhelyünktől. Látja a csillagok születését, halálát, s ezekhez mérten, mint porszemet, az embert, aki mégis különbözik a gigászi óriásoktól vagy a parányi mikrovilág

benépesítőitől, de még a lelkes állatoktól is. Éppen azért, mert Isten képére teremtett, azért mert a mindenség Urát imádságban megszólíthatja, sőt édes Atyjának nevezheti, mert érette a legnagyobb áldozat hozatott a gólgotai keresztfán.

Az imádság folytatódik: „szenteltessék meg a te neved”. Passzívumban mondja az ige. Ez azt jelenti, hogy Isten maga szenteli meg az ő nevét a világban azzal, hogy Isten és azzal, amit Istenként alkotott és cselekszik. Ezért szent az ő neve. Az embernek csak arra legyen gondja, hogy ami, aki szent, mert Isten megszentelte, azt meg ne szentségtelenítse szentségtelen életével. Mert a szentség forrása nem az ember, hanem a szent Isten. Ezért szólítja fel az ige népét az Írás: szentek legyetek, mert az Úr szent Isten. Isten az, aki megszentel. Nem ember, nem egyház, nem pap. Református anyaszentegyházunkban is elharapódzott a különféle dolgok megszentelése. Zászlószenteléstől kezdve kenyérszentelésig. Egyik kollégámat arra kérték, hogy augusztus 20-a alkalmával rendezendő focimeccs csapatait szentelje meg. Augusztus 20-án református falvakban is dívik a kenyérszentelés. Mi ez??? Van nekünk új kenyéri hálaadó istentiszteletünk. Ezt a „kenyérszentelők” teljesen elfelejtik? Nekünk augusztus 20-a nem a kenyér ünnepe, de nem is szent István egyházi ünnepe, hanem az államalapítás állami ünnepe. A református egyházban tehát nem egyházi ünnep, ellentétben a római egyházzal. Ott egyházi szentként ünneplik első királyunkat. Imákat mondanak hozzá, hogy járjon közbe Istennél élők vagy holtak lelki üdvösségéért.

Mi azért úgy imádkozunk, és Ahhoz imádkozunk, ahogy Jézus Krisztustól tanultuk. Szenteltessék meg a te neved, Atyánk! Azaz, szenteld meg nevedet e világban általunk is, gyarló és fogyatékos életünkön keresztül, nehogy abba a bűnbe essünk, hogy megszenségtelenítsük azt szentségtelen életünkkel, és a pogányok ezért káromolják. Sőt imádkozva kérjük Istent, ne csak kenyérünket, de egész életünket szentelje meg igéjével és Lelkével. Igéje igazság, Lelke pedig újjáteremtő és éltető Erő most és mindörökké! Amen.

V.Z.

György Horváth László: Erdély

Ki nem ért meg
ne szóljon,
Ki nem áld meg,
ne átkozzon
Ki dicsérni nem tud,
ne feketítsen,
Erdély, áldjon meg az Isten!

Kit megérintesz,
ne csalódjon,
Kinek dalolsz
vigasztalódjon,
Élj hitemben,
teljes díszben,
Erdély, áldjon meg az Isten!

Óhajom és akaratom:
élj sokáig!
Imám:
élj végtelen órákig!
Hisz veszítettél egy
vészerhes
20. századot,
Háborúkat, Trianont és
gyalázatot.

Ki nem ért meg,
ne kérdezzen,
Ki cselekszik,
ellened ne vétkezzen,
Ki lelkedből kap,
kapja frissen,
Erdély, áldjon meg az Isten!

Ki neved ejti,
tisztelje azt,
Ki sír miattad,
kapjon vigaszt,
Erőd külhomban
is segítsen,
Erdély, áldjon meg az Isten!

Kell, hogy minden fiad,
lányod,
Ki körbe lakja e
világot,
Bárhol él is, rajtad és
egymáson segítsen,
Erdély, áldjon meg az Isten!

HÍREK, HIRDETÉSEK

Újkenyéri hálaadó istentiszteleten vehettünk részt szeptember első vasárnapján a templomban. Úrvacsorai szent jegyeket P. Koós Ferenc adományozta Isten dicsőségére.

Hirdetem istentiszteleti alkalmainkat: vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel, délután 3 órai kezdettel (október végéig a templomban, utána a gyülekezeti teremben).

Az iskolai és gyülekezeti hittanoktatást részben már megkezdtük. A parasznai iskolában a radostyáni alsósoknak és felsősöknek több csoportban tartunk órákat. Az érintettekkel a végleges órarend megszületése után közöljük majd az időpontokat.

A nem Parasznayra járó 7. és 8. osztályosoknak hétfőn ¼ 5-től a gyülekezeti házban van hittanóra.

A helybeli alsós iskola református gyermekeinek kedden, az ebéd után tartunk hittanórát a gyülekezeti házban.

Az óvodai hittan, érdeklődés és igény esetén, októbertől kezdődik.

Népes és lelkes konfirmandus csapattal kezdtük a tanévet. A káté órák hétfőnként 5 órakor lesznek, amíg lehet a parókia kertjében, rosszabb időjárás esetén a gyülekezeti házban.

Kérem a szülőket, hogy a hittanórákon és kátéórákon való részvételt ellenőrizték, küldjék gyermekeiket ezekre az alkalmakra, hiszen vallásos nevelésükért, oktatásukért elsősorban ők felelősek.

Bőjti úrvacsorára a szent jegyeket, a kenyeret és a bort Soós Lajos adományozta Isten dicsőségére.

A gyülekezeti terem lambériázására gyűjtöttünk. Sajnos annyi pénz nem jött össze (csak 13.020.- forint), hogy a munkálatot elvégeztethessük. Tovább gyűjtjük, és nem felejtjük el, hogy mire.

Március 5-én egyházlátogatás volt. Lásd a címloldal képét és aláírását.

Hirdettük a Varbón tartott Pro Christ, valamint a parasznai nagyheti evangelizáció alkalmait.

Húsvéti legátus Gilicze András III. éves debreceni teológus volt. Úrvacsorai szent jegyeket Fóris Attila adta.

Egyházlátogatóként Tiszatarjánban, Tiszapalkonyán, Oszlárán, Miskolc-Görömbölyön, Miskolc-Tapolcán járva átadtam a radostyáni gyülekezetnek az ottani hívek köszöntését, és fordítva.

Pünkösdi legátus Demeter Ottó V. éves teológus volt. Úrvacsorai szent jegyeket özv. Bartus Istvánné adta.

Trianon gyásznapijára, június 4-re kitettük a gyászlobogós nemzeti zászlót, hogy a 83 éve rajtunk esett megaláztatás és mérhetetlen, máig sem orvosolt jogtalanság hirdettessék a mai nemzedéknek.

Négy ifjú konfirmált Szentháromság vasárnapján: Szeszák Imre, Lukács Zoltán, Csordás Titanilla és Molnár Rita. Isten adjon nekik hűséget fogadalmuk megtartásában.

Július 13-án részt vettek a budapesti Szent Bernát Cserkészcsapat tagjai délelőtti istentiszteletünkön. 10 napig tábo-

roztak a parókia kertjében, ahol vasárnap az istentisztelet után szabadtéri római katolikus mise volt.

Július 19-én a parasznai hívekkel közösen gyülekezeti kirándulást tettünk a gödöllői kastélyba, valamint a Terror Házába.

A nyár folyamán egy nyugdíjas házaspár 100.000.-forintot adományozott Isten dicsőségére a Radostyáni Ref. Egyháznak.

Augusztus elején csőtörés okozott nagy gondot. Köszönetet mondunk mindazoknak, akik a helyreállítási munkákból kivették részüket.

RADOSTYÁNI SION

A Radostyáni Református

Egyház Lapja

Szerkesztő és Kiadó:

Várady Zsolt József

lelképásztor

3776 RADOSTYÁN

Kossuth L. utca 2-4. szám

E-mail:

varadyzsolt@freemail.hu

Telefon: 48/424-570

Megjelenik: Igény szerint,

évente legalább egyszer

Ára: 50 Forint

Lapunknak szánt írásait, és zsevételeiket a fenti címre kérjük.

XI. évfolyam 2. szám

(25. szám)

2003. szeptember hava

**„URAM, TE VOLTÁL NÉKÜNK HAJLÉKUNK
NEMZEDÉKRŐL NEMZEDÉKRE!”**

XC. zsoltár 1. vers